

Блануца Андрій
(Київ)

ДОКУМЕНТАЦІЯ ЛИТОВСЬКОЇ МЕТРИКИ ПРО ШЛЯХЕТСЬКІ НАЇЗДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО В 20-х рр. XVI ст. (ЗА МАТЕРІАЛАМИ КНИГИ ЗАПИСІВ № 14)*

Проблема шляхетських наїздів у Великому князівстві Литовському (далі – ВКЛ) в історичній літературі практично не розроблена. Лише в окремих публікаціях вона висвітлена побіжно, увага зверталася головню на окремі аспекти, зокрема, військовий¹, правовий², соціально-економічний³.

У фаховій літературі не існує чіткої дефініції поняття „наїзд”. Спираючись на попередні напрацювання та джерела Литовської метрики про „шкоды, квалты и наезды” дамо наступне визначення такого соціального явища, як шляхетський наїзд. Це – організований представниками панівного стану збройний напад у межах найближчої округи на шляхетське, князівське або монастирське поселення чи володіння з метою пограбування, помсти, а також заволодіння землею, підданими, силового розв’язання майнових суперечок (нерідко між родичами), підриву економічних позицій конкурентів. Наїзд – соціальне явище загальноєвропейського характеру періоду середньовіччя – раннього Нового часу. На українських землях у складі ВКЛ наїзд як позаправовий засіб розв’язання економічних інтересів шляхти виник через неефективність правової і судової системи та слабкість центральної влади й набув масового характеру⁴.

Певне уявлення про природу шляхетських наїздів можуть надати документи книги записів № 14 Литовської метрики⁵. В даній книзі відклалася більше 50 документів, пов’язаних з наїздами. Значна їх кількість стосується українських земель, що входили до складу ВКЛ. Це 10 документів, поданих у додатках, які вперше публікуються. Вони відображають різні аспекти соціального явища, шляхетських наїздів, у ВКЛ протягом 20-х років XVI ст. Серед цих документів 1 позов, 4 вироки та 5 документів про призначення року (терміну розгляду судової справи)⁶.

Розглянемо особливості змістовної частини вказаних документів⁷. За змістом, поданий в додатках позов, лаконічний. Так, згідно з документом від 1 січня 1524 р., Богдан Львович позивався з луцьким старостою кн. Федором Сангушковичем про вчинені останнім кривди і шкоди в маєтку першого⁸.

В більшості справ про призначення року великим князем литовським міститься більш детальна інформація про заподіяні збитки в результаті наїзду. Наприклад, в документах № 1, № 2 (листи Сигізмунд I Старого до маршалка волинської землі кн. Андрія Олександровича Сангушковича у справі Гліба Єсмановича з Михайлом Васильовичем) великий князь литовський визначив композицію (виплата потерпілому грошової компенсації) та призначав рок „остагочный рокъ день светого Миколаа прийдѣчого ѡсеннего”⁹ та „первый рокъ почонъши ѡт светое Покровы в тыждень, чотыри недели дрѣгий рокъ, тежъ чотыри недели ѡстагочный рокъ, | третяа чотыри недели, тоєсть по трехкролехъ в тыждень.”¹⁰ Якщо в цих документах позначена лише композиція та термін розгляду справи, то в наступному – документ № 3 – вже більш детально описано суть справи: вказано заподіяні шкоди, втеча слуг¹¹.

У справі від 11 липня 1525 р. овруцького міщанина Макара Івановича з Василем Поскребтою про „великі кривди” і розорення бортних земель Сигізмунд I Старий наказав київському воеводі повторно призначити судовий рок („абы его м(и)л(о)ст рокъ положилъ”), так як на перший рок Макар не став зі своїми судьями¹². Найбільша за обсягом та інформаційно насичена справа кн. Андрія

* Підготовка архівних матеріалів до друку здійснена в рамках дослідчої дотації КІУСу Альбертського університету (з Програми дослідження Східної України ім. Ковальських).

і Федора Сангушковичів з кн. Андрієм Коширським про маєток Полонну та різні кривди. В ній великий князь литовський наказав Панам Радам „вчинити справедливість” (розглянути судову справу) та призначив рок „ино какъ бѣдете ваша м(и)л(о)ствси посползъ их судами панове рада наши на томъ нинешнемъ валномъ соймѣ берестейскомъ”¹³.

У документах №№ 4, 5, 7, 10 винесено вирокі великим князем литовським у справах про „шкоди, гвалти і наїзди”. Так, у своєму листі від 1 січня 1524 р. Сигізмунд I Старий повідомляв маршалка волинської землі кн. Андрія Сангушовича про вирок у справі п. Якуба Монтовтовича, котрий взяв „гвалтом” підданого з маєтку Ясциценевичі. Господар своїм вирокіом наказував Я. Монтовтовичу під зарукою в сто кіп грошів повернути підданого та інших втікачів¹⁴. Розглянувши скаргу кн. Богдана Любецького на володимирського старосту про чинення кривд та відібрання земель Сигізмунд I Старий наказував старості не вступати в землі Любецького¹⁵. У справі кременецьких зем’ян з кременецьким державцею Якубом Ямонтовичем (1524 р.) великий князь литовський направив свого дворянина для виконання судового вирокіу – повернути зем’янам їхніх підданих та пограбоване майно¹⁶.

У 1527 р. великокнязівський дворянин Івашко Немирич здійснив напад на церковні землі та Овруцький монастир кївського зем’янина Тишка Проскури. Останній звернувся із скаргою до Сигізмунда I Старого. Господар в листі від 8 серпня 1527 р. виніс вирок, яким зобов’язував І. Немирича під зарукою в сто рублів грошів „тую шкодѣ церквѣ божьѣй (оправиль и за то досытъ вчиниль, ... и вперед бы земламъ церковнымъ некоторыхъ шкод не чиниль”¹⁷.

Кожен дослідник, беручись публікувати документи XVI ст., використовує той чи інший метод передачі змісту оригіналу сучасними графічними знаками. Хоча на сьогодні є певні напрацювання щодо принципів публікації кирилических документів¹⁸, проте домінуючих чи остаточних поки що не існує, тому автор статті скористався розробками В. Німчука: дипломатично-критичним методом публікації¹⁹.

Сподіваюсь, що опубліковані документи зацікавлять не лише дослідників Великого князівства Литовського, а й всіх шанувальників минулого України.

Варто відмітити, що специфікою всіх документів про наїзди є те, що в них не представлена комплексно інформація про їх мотиви та причини, детальний перебіг судових справ (з аргументами та контраргументами сторін), чіткі вказівки на виконання судових вироків та ін. Тому подальші студії та пошук нових джерел із задекларованої тематики сприятимуть виявленню та розкриттю раніше невідомих сюжетів з історії шляхетських наїздів.

¹ Мальченко О Шляхетські наїзди у світлі маєткових актів кінця XVI – першої половини XVII ст. (військовий аспект) // Київська старовина. – 1997. – № 3-4. – С. 94-113.

² Waldo B. Z problematyki procesu posesoryjnego w Polsce średniowiecznej // Zeszyty naukowe Uniwersytetu Łódzkiego. Nauki humanistyczno-społeczne. Seria I, zeszyt. – Łódź. – 1962. – S. 95-111.; Uruszczak W. Violenta expulsio. Z badań nad procesem posesoryjnym w prawie polskim I poł. XVI wieku // Zeszyty naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. – Nr. CCCLIX. Prace prawnicze. – Z. 63. – 1974. – S. 227-245.; Gašiorowski A. Dobrzy i podlejsi. Przyczynek do dziejow kary w późnośredniowiecznej Polsce // Czasopismo prawno-historyczne. – T. XXXVII. – Z. 2. – 1985. – S. 89-99.; Спробу висвітлити історіографію проблеми про «наїзди» в в русько-литовському праві XV – кінця XVI ст. зробив В. Гулевич. Див. Гулевич В. „Наїзди” у русько-литовському праві XV – кінця XVI ст. (Розвиток і еволюція права на прикладі наїздів) // Просемінарії. Медієвістика. Історія Церкви, науки та культури. – К. 2003. – Вип. 5. – С. 33-63.; Правові поняття форм насилля, зокрема, і шляхетських наїздів, у ВКЛ проаналізувала В. Бугейко. Див. Бугейко В. Відображення форм іллегітимного та легітимного насильства у правових поняттях Великого князівства Литовського (на матеріалах Литовських Статутів 1529; 1566 і 1588 років) // Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів. – К. 1999. – Т. 3. – С. 35-76.

³ Регіональні сюжети проблеми ще на початку XX ст. висвітлені в роботах В. Лозінського. Див. Łoziński W. Prawem i lewem. Obuczaje na Czerwonej Rusi za panowania Zygmunta III. – Lwow, 1903. – XI, 672 s.; Łoziński W. Prawem i lewem. Obuczaje na Czerwonej Rusi w pierwszej I połowie XVII wieku. Wyd. 2-e, przejrzone i znacznie pomnozone. – T. 2. Wojny grywatne. – Lwow, 1904. – XII, 560 s.; Окремі розробки по темі ведуться автором

протягом останніх чотирьох років: Блануца А. Шляхетські наїзди на Волині у другій половині XVI ст. щоденна практика чи соціальна девіація? // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2002. – Вип. 20. – С. 36-42.; Его же. Соціально-станова зумовленість шляхетських наїздів на Волині у другій половині XVI ст. // Український історичний журнал. – 2003. – № 4. – С. 103-111.

⁴ У білоруській історіографії усталалося одностороннє трактування наїзду, як силового способу розв'язання майнових та економічних конфліктів на законних підставах, тобто згідно з постановою суду з метою зміни власника. Здійснення наїзду не регламентувалося судовим вироком, тому вони часто супроводжувалися зловживаннями (Пазднякоў В. Заезд // Вялікае княства Літоўскае. Энцыклапедыя ў двух тамах. – Т. 1 (А-К). – Мінськ, 2005. – С. 641.). На нашу думку, таке трактування наїзду не є вичерпним і лише частково відображає сутність соціального явища. Це, в свою чергу, свідчить, що потрібно здійснювати ґрунтовні дослідження для розв'язання всіх проблем, пов'язаних із шляхетськими наїздами.

⁵ Російський державний архів давніх актів (далі – РГАДА). – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14.

⁶ М. Ковальський в групі книг записів Литовської метрики виділяв різновиди записів, в тому числі і судові справи – „справи”, що були аналогічні з іншою групою – книгами судових справ, в яких найбільш розповсюджені такі документи, як „жалоба», «жалобица», «вызнанье», «припоминанье», «вырок» (судебное решение)» // Ковальский Н.П. Источники по социально-экономической истории Украины (XVI – первой половины XVII века. Структура источниковой базы. – Днепропетровск, 1982. – С. 16.

⁷ В завдання не входить здійснення опису формуляра документа.

⁸ РГАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. – Арк. 108. Док. №6.

⁹ Там само. – Арк. 42. Док. №1.

¹⁰ Там само. – Арк. 42 зв. Док. №2.

¹¹ Там само. – Арк. 91 зв. Док. №3.

¹² Там само. – Арк. 193. Док. №8.

¹³ Там само. – Арк. 343. Док. №9.

¹⁴ Там само. – Арк. 91 зв. Док. №4.

¹⁵ Там само. – Арк. 108. Док. №5.

¹⁶ Там само. – Арк. 120. Док. №7.

¹⁷ Там само. – Арк. 365. Док. №10.

¹⁸ Панашенко В. Палеографія українського скоропису другої половини XVII ст. (на матеріалах Лівобережної України). – К., 1974; Методические рекомендации по изданию и описанию Литовской Метрики / Сост. А. Л. Хорошкевич и С. М. Каштанов. – Вильнюс, 1985; Каштанов С. Русская дипломатика. – М., 1988; Передача тестів документів і пам'яток: Методичні рекомендації за матеріалами науково-методичної наради (квітень 1990 р.) / Підг. У. Едлінська та В. Страшко. – К., 1990; Страшко В. Правила передачі тексту кирилических документів XVI–XVIII ст. дипломатичним, популярним методами та рекомендації для застосування цих правил у виданнях наукового і науково-популярного типів. (Проект). – К., 1992. – С. 6-12; Введение // Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 224. (1522-1530): 4-oji Teismų bylų knyga. / S. Lazutka, I. Valikonytė. – Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1997. – СХLIX, 514 р. – С. СХХХVII–СХLIV; Каштанов С. Актовая археография. – М., 1998; Страшко В. Рекомендації до складання подокументних описів актових книг Правобережної України XVI–XVII ст. – К., 2002. – 101 с.; Метадичні рекомендації па публікації рукапісних актових кірылічных крыніц у Беларусі (XIII–XVIII стст., перыяд Вялікага княства Літоўскага) / Аўт.-склад. А. І. Груша. – М., 2003; Тимченко Т., Лифшиц А. К вопросу об издании Литовской Метрики // Новости Литовской Метрики. – 2002. – №6. – Вильнюс, 2003. – С. 45.; Віцебска-Рыжскія акты XIII–XVII ст. – С. 23.; Дзярновіч А. Да партрэту літары «й» у Метрыцы ВКЛ // Актуальныя пытанні вывучэння і выдання Метрыкі Вялікага Княства Літоўскага. Матэрыялы міжнароднай навук.-практ. канфер. (Мінск, 11-12 лістапада 2003 г.). – Мінск.: ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”, 2005. – С. 22-35.

¹⁹ Німчук В. Правила видання пам'яток писаних українською мовою та церковнослов'янською української редакції. – К., 1995. – С. 15-18.

ДОДАТКИ:

ДОКУМЕНТ 1

[01.09.1524]

[Арк. 42]

До маршалка волыньское земли ѿ дѣчинење ѿтправы Глебѿ І есманѿ на Михайлѿ Василевичѿ за
раны и шкоды слуг его

Листъ до маршалъка волыньское земли, стар(о)(с)(т)(ы) володымерского княза Ан І

дреа Александровича Глебу есмановичу што на Михайлу Василевичу | за раны и за шкоды слугъ его полпетадеса т копь грошей и роки запла | те положилъ абы казалъ ѿстаточный рокъ день светого Ми | колаа прийдѣчого ѿсеннего заплатити, а естли бы не заплатил | абы подлѣ сѣда своего моцно казалъ ѿтправити.

Богуш писаръ

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 2

[01.09.1524]

[Арк. 42]

С той же речи до Михайла Василевича

Ему жъ листъ до Михайла Василевича што корол присѣдил емѣ | [Арк. 42 зв.] на нем полпетадеса т копь грошей. Роки положоны тымп(е)н(а)зем запла | те первый рокъ почонъши ѿт светое Покровы в тыйденъ, чотыри недели дрѣгий рокъ, тежъ чотыри недели ѿстаточный рокъ, | третѣа чотыри недели, тоестъ по трех кролехъ в тыйденъ. А естли | бы на тотъ рокъ ѿстаточный не заплатил, мает дворанинъ | моцно ѿтправити.

Богуш Писар

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 3

[01.01.1524]

[Арк. 91 зв.]

Листъ до маршалъка волынское земли, старосты володымерского | кн(а)за Анъдреа и его сына кн[а]за Фѣдора. Жаловал маръшалокъ | кн(а)зь Анъдрей Санъкгушковичъ што перво сего положили имъ | рокъ право мети ѿ кривдахъ подъ страченъемъ права | и сѣдеи собе на то подавали. Ино суди на тотъ рокъ выеж | чали и вы деи вынъшихъ делех еднанье межи собою вчи | нили. А што са дотычетъ кгвалтовъ грабежовъ и иных | кривдъ в томъ передътими суди права до | стояти не хотели и збожъа и сена пограбили и медѣ | церковного присѣжоного не хочет ему ѿдати, а которыи | деи слуги зашккодивши ѱтекають ему до него, а ѿ нихъ не вы | даетъ, ино што се дотычетъ медѣ абы ѿдалъ, а ѿ крив | дахъ и грабежохъ абы стали передъ гос(п)од(а)ремъ какъ дасть | Богъ бѣдетъ ѱ Литви на первомъ соймѣ.

Копот писар

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 4

[01.01.1524]

[Арк. 91 зв.]

Ему жъ листъ до п(а)на якуба Монговътовича, што жъ | ч(е)лов(е)ка кгвалгомъ ѱзал зымена ясцыценеви ч, а дрѣгий ч(е)лов(е)къ | того жъ имена втекъ до него, приказѣючи под зарѣкою подсту копами | грошей абы зыменьа его людеи до себе не перемовла л, и тыи | люди выдалъ.

Копот писар

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 5

[01.01.1524]

[Арк. 108]

Листъ до старосты володымеѣрскогo кн(а)за | Алексанъдра. Жаловал кн(а)зь Богдан Любеский што жъ | емѣ кривды великии чинитъ в земли ѿ тчизниѣ ѱтѣпа | етъса приказючи абы са неѱступал.

Копот писар

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 6

[01.01.1524]

[Арк. 108]

Богдану Ильвовичу до старосты лѣцкогo княза | Федора ѿ кривды и ѿ шкоды выѱмени его на первыѣ съ емъ | позовъ.

Копоть писар

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 7

[01.01.1524]

[Арк. 120]

Листъ до кн(а)з(а) воеводы трѣцкогo. Жаловали земаѣне креманец | киѣ што жъ державца креманецкий панъ накубъ намон | товичъ люди их ѿ тчизныи поѿ тнималъ, и грабежи великии | поделалъ, ино послали дворанина абы тыхъ людеѣ зас | имъ подавалъ. А што се дотычетъ грабежовъ [Арк. 120 зв.] абы приказалъ ѿгъдати и досмотрелъ.

Копот

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 8

[11.07.1525]

[Арк. 193]

В справѣ мѣщанина врѣцкогo Макара Ивановича | з дрѣгим мѣщанином Поскребтою ѿ кривды в землях бортных

Листъ до воеводы киевского. Вжо неѿднокротъ жалуѣтъ нам | мѣщчанин вруцкий Макар Ивановичъ на мѣщчанина врѣцкогo | Василя Поскребъту | што жъ ему великиѣ кривды поделалъ в зем | лахъ его борътных и бѣчолы ему подралъ. Черес зарѣку | какъ жо перъвеѣ взал былъ судами на то съ своеѣ рѣки | пана Дмитра Ивапѣнъцовича а пана Ивана Немерича | ѿ чомъ жо и до его м(и)л(о)сти писали абы з рѣки того Поскребъс | кого судами на тьи земли выслалъ, и его м(и)л(о)ст рокъ поло | живъши на тьи земли з рѣки Поскребътины | суди выслалъ, а Макаръ за некоторою неспѣшностью своею | съ судами своими на тьи земли не сталъ и за то его м(и)л(о)ст | Макара виного знашолъ, а такъ тоѣ право емѣ ѿтложили | перъвое и дозволили ему тых жо судеѣ знову на тьи земли | вывести абы его м(и)л(о)ст рокъ положилъ и з рѣки того По | скребъты кого судами выслалъ и казалъ межи ними | справедливѣсть ѣчинити. П(и)санѣ Краковѣ.

Копоть писар

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 9

[28.01.1525]

[Арк. 342]

До п(а)нов рад в справе кн(а)за Андреа Сонкгушковича | и сына его кн(а)за Федора с
кн(а)зем Андреем Коширским | о розные кривды

Жикгимонт

Кн(а)зю янѣ бискупу виленьскому воеводе виленьскомѣ канцлерѣ н(а)ш: пану | Кгаштолту
а маршалку земскомѣ пану яну Заберезинскому. Присылал до | нас маршалокъ волыньское
земли староста володымерский княз | Андрей Александрович Сонкгушковича и с сыном своим
кн(а)зем Федором о том, | што первой сего жаловалъ намъ на него и на сына его маршалокъ
| наш княз Андрей Михайлович Коширский и жъ с а емѣ о т них кривды | и кгвалты, и грабежи
великии дѣють в многих речах, мы | писали до вашей м(и)лости и жъ бы ваша м(и)л(о)ст кн(а)за
Андреа и сына его | обослали и казали ему перед собою стати о том бы ваша м(и)л(о)ст ме | жи
ними досмотрели и справедливость тому вчинили. а | ко жъ дѣй ваша м(и)л(о)сти х объсылали,
а они перед вашою м(и)л(о)стю не ста | ли, кн(а)зь Коширский засъ в нас были жаловалъ намъ
в томъ жо | на них мы на жалобу его до вашей м(и)л(о)сти писали ажъ бы ваша м(и)л(о)ст | их
и повторе обослали и казали им перед собою стати. А пакли | бы стати не хотели и ваша бы
м(и)л(о)ст ъвыимене их кн(а)за Ко | ширского казали ъвазати, и княз Коширский на о л часъ
тое прош | лое зимы хотелъ их тыми листы нашими перед вашѣ м(и)л(о)ст | позывати и они
присылали до нас абымо того жалю | имъ не чинили, а безъ их комисарей кого они в насъ
собе вз | ли не казали имъ с ним с а правовати. а ко жъ княз Андрей [Арк. 342 зв.] и с сыномъ
своимъ взали в нас съ свое рѣки судами бискупа лѣц | кого и берестейского кн(а)за Павла а
воеводѣ троцкого кн(а)за | Костантина, а пана старосту городенского. Мы им зъ их рѣки на |
то их м(и)л(о)сть судами дали и казали есмо их м(и)лости имъ восполк | з вашою м(и)л(о)ст | ю
того смотрети, а к тому тежъ писалъ его м(и)л(о)ст княз | Костантинъ и жъ в тыи часы слухи
доходили што ж поганъство та | тарове мели были люди великии в панъства наши а ко ж тое
зимы и | были, абымо дла тых причинъ и дла службы нашо еи жъ была в жо | служба наша
зашла, не казали кн(а)зю Анѣдрею и сынѣ его кн(а)зю | Федорѣ о теж чати, и а човек на за о чьнѣю
жалобѣ кн(а)за | Коширского таковыи листы есмо ему до вашей м(и)лости были | дали, а
однако жъ дла тых всих причинъ то есмо отложили | на илший часъ. И в листех наших до
вашей м(и)лости писали ажъ | бы в жо ваша м(и)л(о)ст сами одны безъ их сдѣй в томъ их с кня
| земъ Коширскимъ не сдиди, а судили бы ваша м(и)л(о)ст | панове рада наша весполокъ
згодивши се посползъ их судами, | какъ мели вапа м(и)л(о)ст вси быти на томъ положономъ
вал | номъ сейме берестейскомъ, и ваша дѣй м(и)л(о)ст на жалобѣ | княза Коширского тыхъ
часовъ на сойме ѣ Вильни бѣдѣ | чи на тыи перервыи листы наши которыи есмо кн(а)зю |
Коширскомѣ на жалобу его были дали послали дворанина | нашего Путагѣ Федоровича, и
казали княза Коширского | ъвыимене ихъ Полоньку ъвазати, которыи же они листъ | вашей
м(и)лости ъважъчий здесе до нас присылали, а про то кгда ж | с а таа речъ такъ в себе маеъ
и жъ кн(а)зь Андрей и сын его | перед вашою м(и)л(о)ст | ю не сталъ и жъ перъвей был кн(а)зь
Федор за | Киевомъ на службе н(а)шой, а потом к намъ зъ языки приежчалъ, а | тыхъ часовъ
за с а служба наша им заказана, и кн(а)з Андрей [Арк. 343] и сын его князь Федор за тыми
причинами в томъ не винни суть, и те | пер и жъ бы ваша м(и)л(о)ст ъвыимене их Полоньку томѣ
дворани | нѣ не казали се ъвазывать, и хота с а будети въвезалъ, и ваша бы | м(и)л(о)ст велели
ему о т толь выехати прочъ, и казали с а того имена ихъ | имъ со всимъ постѣпитиса с чимъ
будет взал, и ажъ бы жадное | шкоды тамъ в томъ имени их не вчинилъ. А бдет ли в том | до

нихъ которое кн(а)зю Кошерскомѣ дело, а не бѣдет ли вказывать | потреба служъбы наше и земьское, ино какъ бѣдете ва | ша м(и)л(о)ст вси поспол зъ их судами панове рада наши на томъ ни | нешнемъ валномъ соѣме берестейскомъ, и ваша бы м(и)л(о)ств том | ихъ досмотрели и справедливость томѣ вчинили. П(и)сан | в Кракове.

Горностаѣ писарь

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.

ДОКУМЕНТ 10

08.08.1527

[Арк. 364 зв.]

Земенинѣ киевскомѣ Тишкѣ | Проскѣре лист зарѣчный до | Ивашка Немирича ѿ кривды | земль церковных у Чорновичох ма | настыра ѿврѣцко

Жикгимонт

Дворанинѣ нашомѣ Ивашку Немиричѣ. Жаловал намъ земенин киев | ский Тишко Проскѣра ѿ томъ што жъ с которых земль ѣ Чор | новичох межи его земль дан на манастир с(в)(а)того Спаса до Врѣчѣѣ [Арк. 365] с предковъ его здавна идетъ и ты деѣ в тых землах церковных | моцно кгвалътомъ бчолы на корень подралъ и выпѣстошил | и тое деѣ еси дани на тѣю церковь выдаты не хотель, до ко | торое жъ деѣ земли церковное жадного дела тебе не было. | какъ же деѣ тых часовъ тотъ игумень спасский тое дани на нем | правити ни тому деѣ ты ешчо похваляешьса и на сюю ѿсень | в ынъших землах которыи жъ суть ѣ его землах церковным | земли бчолы драти и пѣстоштити. А в томъ деѣ са ему к той | церкви божьѣѣ ѿ тебе кривда и школа великаа деетъ. | Приказѣю подсту рѣбли грошеѣѣ ажъ бы еси тую шко | дѣ церкви божьѣѣ ѿправилъ и за то досыть вчинилъ, так | какъ бы той церкви божьѣѣ того жаль не было и вперед | бы земламъ церковнымъ никоторых шкод не чинилъ. В Кра | кове под 1527 август 8 день инъдикт 15.

Горностаѣ

РДАДА. – Ф. 389 (Литовська метрика). – Оп. 1. – Од. зб. 14. Оригінал.